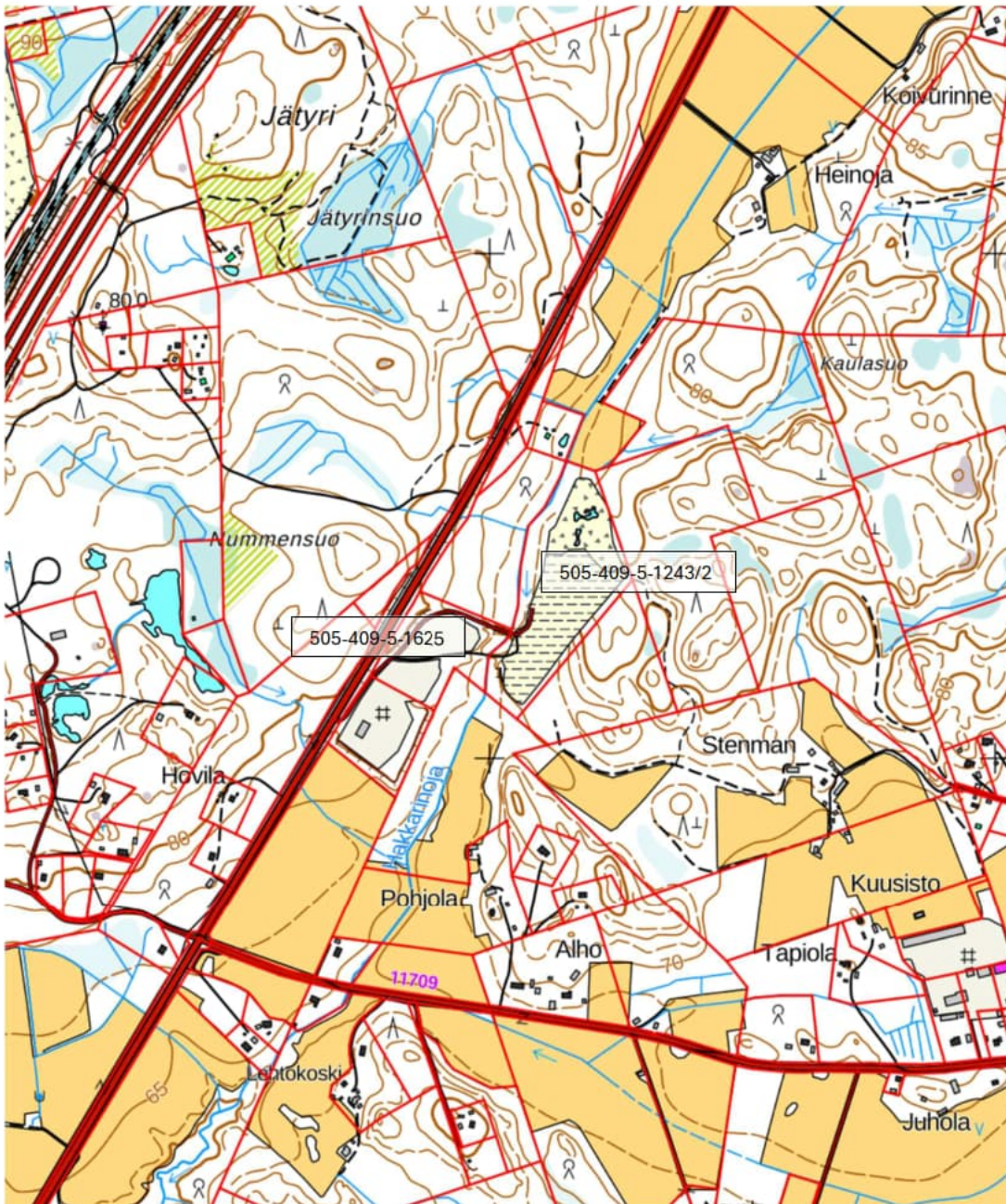

MAASTOTARKASTUS, KIINTEISTÖT 505-409-5-1243/2 JA 505-409-5-1625, MÄNTSÄLÄ HAKKARINOJAN ALUE

Otsikossa mainittu maastotarkastus toteutettiin 16.10.2025 kiinteistöillä 505-409-5-1243/2 ja 505-409-5-1625. Ensin mainitulla alueella sijaitsee tällä hetkellä maankaatopaikka ja siellä on aiemmin toteutettu kallioaineksen louhintaa ja murskausta. Jälkimmäinen kiinteistö toimii tällä hetkellä varastoalueena. Alueen halki em. kiinteistöjen rajalla virtaa pohjois-etelä suunnassa Hakkarinoja, jonka ylittää kiinteistön alueella kaksi maankaatopaikalle johtavaa tietä.

Kuva 1. Alueen sijainti peruskartalla.

Maastokäynnin yhteydessä arvioitiin vesistön luonnetta paitsi yllä mainittujen kiinteistöjen alueilla, myös niiden pohjois- ja eteläpuolella olevien peltoaukeiden osalta. Ympäröivien peltoaukeiden arvioimisen katsottiin olevan ehdoton edellytys todellisen kuvan saamiseksi paitsi juuri Hakkarinojan luokittelun määrittämiseksi, mutta ennen kaikkea luonnontilan selvittämiseksi.

1. Työn tarkoitus

Työn tarkoituksena oli toisaalta selvittää, onko Hakkarinoja vesistöluokituksen mukainen puro vaiko noro sekä toisaalta selvittää Hakkarinojan luonnontilaisuutta.

2. Noro vai puro

Hakkarinojasta on käytetty hieman vaihtelevasti sekä termiä noro, että puro. Voimassa olevassa ympäristöluvan mukaisesti Hakkarinojan on katsottu olevan vesilain (587/2011) 11 §:n tarkoittama luonnontilainen noro, jonka luonnontilan vaarantaminen on kielletty. Toisaalta Vantaanjoen ja Helsingin Vesiensuojelu ry:n raportissa ”Virtavesi-inventoinnit Vantaanjoen vesistössä vuosina 2019 ja 2020” Hakkarinojan todetaan useissa yhteyksissä olevan puro.

Vesilain mukaisesti puro on jokea pienempi virtaavan veden vesistö, jonka valuma-alue on alle 100 km². Sen tunnusmerkkejä ovat jatkuva veden virtaus ympäri vuoden ja kalojen kulkumahdollisuus. Puron leveys on keskimäärin korkeintaan viisi metriä. Puro voi toimia paitsi kalojen kulkuväylänä, myös niiden elinympäristönä.

Noro määritellään vesilaissa sellaiseksi puroa pienemmäksi vesiuomaksi, jonka valuma-alue on alle kymmenen neliökilometriä ja jossa ei virtaa jatkuvasti vettä, eikä kalankulku ole merkittävässä määrin mahdollista. Norot ovat myös säännönmukaisesti osan vuodesta kuivia.

Maastokäynnin ajankohtana vedenpinnan arvioitiin olevan normaalilla tasolla. Merkkejä tulvimisesta tai poikkeuksellisen alhaisesta veden pinnasta ei tehty. Otsikossa mainittujen kiinteistöjen alueella puron leveys vaihteli 0,8- 2,0 metrin välillä. Veden virtaus oli jatkuvaa ja syvyys oli silmämääräisesti arvioituna 10-30 senttimetriä, jopa enemmänkin. Viitteitä siitä, että Hakkarinoja kuivuisi noron tavoin säännöllisesti, ei havaittu.

VHVSYn virtavesiselvityksessä kuvattu Hakkarinojassa oleva Lehtokoski sijaitsee reilun puolen kilometrin päässä etelässä nyt tarkastellulta alueelta, veden virtaussuuntaan nähden alapuolella. Vesivirtaselvityksen mukaan Lehtokoski on runsaskivinen, monipuolinen virta-alue metsän suojassa. Alueelta löytyy runsaasti puuta, sammaleisia kiviä ja lohikalojen lisääntymiseen tarvittavia soraikkoja. Uomanleveys on hieman alle kolme metriä. Inventoinnin aikaan puro oli vähävetinen, kohtuullisen samea ja paikoitellen hidasvirtainen. Lohikalojen lisääntymisalueena se on kuitenkin hyvin potentiaalinen luonnontilaisuutensa sekä esimerkiksi hyvien poikasalueiden ja suojaisuuden takia. Kosken keskivaiheilla havaittiin yksi kala, joka oli todennäköisesti kivennuoliainen. Samassa selvityksessä tuotiin esille myös muita mahdollisia lohikalojen kutupaikoiksi soveltuvia alueita. Lohikalojen nousu Hakkarinojaan on estynyt alapuolisten patorakenteiden johdosta.

Johtopäätöksenä maastokäynnin ja käytettävissä olleen aineiston perusteella on todettavissa, että Hakkarinoja on vesilain tarkoittama puro, ei noro. Sen:

- o valuma-alue on yli 10 km²
- o tarkastuksen perusteella sen uoma ei näyttäisi säännöllisesti kuivuvalta
- o puron todettiin virtaavan
- o VHSVYn virtavesiselvityksestä on pääteltävissä, että puro soveltuu lohikalojen elinalueeksi, ellei kalan nousua puroon olisi estetty patorakenteilla
- o VHVSYN virtavesiselvityksen yhteydessä purossa havaittiin kala, ilmeisesti kivennuoliainen

Kuvat 2-3. Oikealla kuva kohdasta, jossa puro alittaa maankaatopaikalle menevän tien. Kuvasta voi havaita puron virtauksen. Vasen kuva kohdealueen eteläpuolen peltoaukealta, jossa puron leveys vaihtelee 0,8 ja 1,3 metrin välillä.

3. Puron luonnontilaisuuden arviointi

Lähtökohtana puron luonnontilaisuuden arvioinnille oli, ettei sitä voida tehdä pelkästään maastotarkastuksen ensisijaisena kohteena olevien, yllä mainittujen kiinteistöjen alueelta. Tämän johdosta tarkastelu ulotettiin kiinteistöjen pohjois- ja eteläpuolella oleville peltoalueille.

Kiinteistöjen 505-409-5-1243/2 ja 505-405-5-1625 kohdalla puro virtaa varsin syvällä uomassa. Se molemmilla reunoilla on metsäinen kaista, jonka leveys vaihtelee 20-30 metrin välillä. Kohteen eteläosassa metsä on korkea, jossa täysikasvuiset kuuset ovat valtalajina. Seassa kasvaa hieskoivua sekä tervaleppää. Koska kasvillisuus oli maastotarkastuksen ajankohtana jo täysin lakastunut, oli luontotyyppin tarkka määrittely ongelmallista, mutta arviona on, että kyse on metsäkortekorvesta. On mahdollista, että luhtaisuutta ilmentäviä lajeja olisi enemmän kuin

metsäkortekorvessa, jolloin kyse olisi saniaiskorvesta. Aluetta ei voi pitää täysin luonnontilaisena, koska puron yli johtavien teiden penkereet ovat sateiden seurauksena valuttaneet mineraalista kiintoainesta puroon.

Maankaatopaikalta valuu sade- ja sulamisvesiä kohti puroa, mutta ne suotautuvat mineraaliseen maaperään ennen puroa. Tämän ohella puron reunamien orgaaninen maa-aines todennäköisesti pidättää valumavesien kiintoainetta ja ravinteita. Puron vesi on ruskeaa, mutta tällä kohdalla ei erityisen sameaa.

Puron luonnontilaa arvioitaessa keskeisiä ovat kohdealueen pohjois- ja eteläpuolella olevat peltoaukeat. Pohjoispuolella purouomaa on kaikesta päättäen oikaistu mekaanisesti. Samalla puroon on johdettu peltoaukean salaojaputkien vedet, eli puro toimii ojituksen vastaanottokanavana. Huomattava on niin ikään, että pellon ja puron väliin jäävä suojakaista on kapea, jopa lähes olematon. Ei ole tiedossa, onko ko. alueelta otettu vesinäytteitä, mutta on arvioitavissa, että erityisesti pintavalunta pelloilta puroon vaikuttaa veden laatuun. Tilanne kohdekiinteistöjen eteläpuolella on vastaavanlainen, tosin siellä puron uoma noudattelee ainakin osittain luonnontilaista uomaansa. Myös täällä pellon ja ojan väliset suojakaistat ovat todella kapeita.

Kuten yllä on todettu, puron luonnontilaa ei voi arvioida pelkästään yhden kiinteistön alueelta. Tämän vuoksi tarkastelussa huomioitiin myös kohdealueen pohjois- ja eteläpuolisia peltoalueita. Johtopäätöksenä voidaan todeta, että vaikka kohdealue itsessään on lähes luonnontilainen, ei Hakkarinoja kokonaisuudessaan, kun huomioidaan peltoalueet ja niiden vaikutukset, ole luonnontilainen puro.

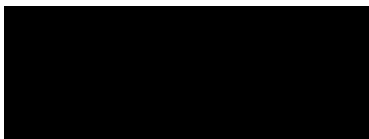
4. Johtopäätökset

Maastokäynnin ja käytettävissä olleen aineiston perusteella on todettavissa, että Hakkarinoja on vesilain tarkoittama puro. Vaikka kohdealue itsessään on lähes luonnontilainen, ei Hakkarinoja kokonaisuudessaan, kun huomioidaan peltoalueet ja niiden vaikutukset, ole luonnontilainen puro.

Kuva 4. Hakkarinoja kuvattuna kohdealueen pohjoispuolen peltoaukealta. Etualalla näkyy kaksi salaojaputkea, joista virtaa vesi ojaan. Kuvasta on niin ikään havainnoitavissa pellon ja ojan välinen hyvin kapea suojavyöhyke.

Luumäellä 28.10.2025

FM (biol.)
JS-Enviro Oy